

Lausunnon antaminen ELY-keskukselle Mt 180 Hessundinsalmen uuden sillan tiesuunnitelmasta sekä kaupungin kustannusosuudesta

714/10.03.01.01/2018

Kaupunginhallitus 23.08.2021 § 229

**Valmistelija
Esittelijä**

Tekninen päällikkö Jonas Nylund, puh. 050 428 3774
Kaupunginjohtaja Patrik Nygrén, puh. 040 511 4383
etunimi.sukunimi@parainen.fi

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on laatinut liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (LjMTL, 503/2005) mukaisen tiesuunnitelman: *Mt 180 Hessundinsalmen uuden sillan tiesuunnitelma, Parainen*. ELY-keskus pyytää Paraisten kaupungin lausuntoa tiesuunnitelmasta ja siitä tehdyistä muistutuksista. Muistutukset toimitetaan kaupungille aineiston nähtävilläolon päätyttyä, jolloin kaupunki täydentää kannanottoaan.

Samanaikaisesti Hessundinsalmen uuden sillan tiesuunnitelman kanssa on laadittu tiesuunnitelma uutta Kirjalansalmen siltaa varten. ELY-keskus on pyytänyt kaupungin lausuntoa myös siitä suunnitelmasta.

Yleistä taustaa

Kirjalansalmen sillan ja Hessundinsalmen sillan merkitys Paraisten kaupungille, maakunnan elinkeinoelämälle, maamme rakennusteollisuudelle (sementti) ja elintarviketeollisuudelle (rehukalkki) on hyvin suuri. Paraisilla asuu yli 15 000 ihmistä ja väkiluku kaksinkertaistuu kesä kautena. Parainen on kasvavan saaristomatkailun näkökulmasta tärkein paikkakunta ja Paraisten keskustassa sijaitsee merkittävä rakennustuoteteollisuuden keskittymä. Puolet Suomessa käytettävästä sementistä tulee Paraisilta. Sillat ovat ainoa tieyhteys paikkakunnalle.

Huonokuntainen, elinkaarensa päässä oleva Kirjalansalmen silta ja kantavuudeltaan huono Hessundinsalmen silta on uusittava mahdollisimman nopealla aikataululla. Kirjalansalmen sillalle asetetut nopeus- ja etäisyysrajoitukset, jotka ovat olleet välttämättömiä yhteyden säilymiseksi, aiheuttavat huolta sekä rajoittavat Paraisten houkuttelevuutta uusien asukkaiden ja yritysten näkökulmasta. Epävarmuus rajoittaa yritysten mahdollisuuksia investointeihin.

Suurien siltojen tiesuunnitelmia on laadittu rinnakkain useamman vuoden ajan. Pitkäksi venynyt suunnitteluprosessi on ollut erityisesti elinkeinoelämän kannalta haastava, koska se on ollut omiaan luomaan epävarmuutta tulevaisuuden ratkaisuksista. Huomionarvoista on, että siltahankkeiden merkittävyyteen nähden, asukkailta saadun palautteen määrä on ollut Paraisten kaupungin arvion mukaan suhteellisen vähäistä, vaikka vuorovaikutustilaisuuksissa on ollut paljon osallistujia.

Siltahankkeille on kuitenkin vihdoin valtioneuvoston 3. lisätalousarviossa esitetty 128 miljoonan euron rahoitus. Rahoituksesta päättää eduskunta hyväksyessään lisätalousarvion. Suunnittelua on kuitenkin onneksi varsinaisen rahoituspäätöksen puuttumisesta huolimatta edistetty ja Väylävirasto on mm. järjestänyt Kirjalansalmen ja Hessundinsalmen siltojen uusimisesta markkinainfon 31.5.2021. Valtion tavoitteena on hankkia hankekokonaisuus yhtenä urakkana ja se on esittänyt arvion, että hallinnollinen rakentamisvalmius saavutetaan vuoden 2023 aikana ja uusien siltojen rakentaminen tapahtuisi siten vuosien 2023-2026 aikana. Nykyiset sillat purettaisiin näin ollen vuonna 2026.

Valtion näkemyksen mukaan siltahankkeet ovat niin kutsuttuja kehittämishankkeita, kun kaupungin näkemyksen mukaan kyse on korvaavista hankkeista. Paraisten näkemyksen mukaan nykyiset sillat korvautuvat uusilla eikä vaihtoehtoisia väyliä, yhteyksiä tai muita merkittäviä kehittämistoimia ole ehdotettu toteutettavaksi. Asialla on merkitystä erityisesti siltä osin, miten kaupungin odotetaan osallistuvan hankkeen kustannuksiin. Tavanomaista on, että kehittämishankkeissa kaupungeille esitetään maksuosuutta, kun taas korvausinvestointi valtion tieverkolla kuuluu valtion kustannettavaksi. Kustannusjaosta ja kaupungille esitettävästä maksuosuudesta on kevään aikana neuvoteltu Väyläviraston johdolla.

Hessundinsalmen siltaa koskevan suunnitelman alustavat kokonaiskustannukset ovat 25 954 000 euroa (MAKU-ind. 101.8 / 2015=100, alv 0 %).

ELY-keskus on pyytänyt Paraisten kaupunkia lausuntoa antaessaan kiinnittämään huomiota tiesuunnitelman käsittelyä ja sisältöä koskeviin asioihin lausuntopyynnössä eritellyn mukaisesti. Paraisten kaupunki antaa lausuntonsa näihin asioihin siinä järjestyksessä kuin ELY on ne lausuntopyyntöönsä kirjannut.

Paraisten kaupunki toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Paraisten kaupunki toimittaa ELY:n pyynnön mukaisesti kaikki tarvittavat otteet kaikista alueiden oikeusvaikutteisista kaavoista. Tässä yhteydessä kaupunki haluaa merkittävän tiedoksi, että Paraisten kaupungin kaavoitusyksikkö on laatinut osayleiskaavamuutokset sekä Kirjalansalmen sillan alueelle että Hessundinsalmen sillan pohjoispuolelle Kirjalansaarella, jotta alkuperäinen Kirjalansaaren osayleiskaava ei olisi esteenä siltojen tiesuunnitelmien hyväksymiselle ja siltojen rakentamisen aloittamiselle. Myös Lehtiniemen alueella kaupunki on laatinut vaiheasemakaavan, jotta Hessundinsalmen sillan tiesuunnitelma voitaisiin hyväksyä ja sillan rakentaminen käynnistää. Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Lehtiniemen vaiheasemakaavan kokouksessaan 25.5.2021 ja kaava on tullut voimaan 27.7.2021.

ELY-keskus pyytää Paraisten kaupunkia ilmoittamaan tai ottamaan kantaa lausunnossaan seuraaviin asioihin:

-Kaupungin tekemät vuorovaikuttamisen ja tiedoksiannon toimenpiteet (aloittamisesta ilmoittaminen tai kuuluttaminen sekä suunnitelman nähtäville asettaminen - toteutustavat ja -ajankohdat)

Kaupunki on ELY-keskuksen pyynnöstä 30.6.2021 julkaissut verkkosivuillaan kuulutuksen tiesuunnitelman nähtäville asettamisesta. Kuulutus on ollut nähtävillä 30.6.-6.8.2021 välisen ajan.

-Onko tiesuunnitelmassa otettu huomioon (valtakunnallisen ja) alueellisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteiden toteutuminen kunnan alueella?

Kaupungin näkemyksen mukaan tiesuunnitelmassa on otettu huomioon liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteiden toteutuminen kunnan alueella. Hessundinsalmen silta on osa laajempaa seudullisesti ja valtakunnallisesti merkittävää liikennejärjestelmää ja tiesuunnitelman mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen nopealla aikataululla on ensiarvoisen tärkeää. Silta on osa vilkkaasti ja raskaasti liikennöityä Saaristotietä, joka on myös matkailuelinkeinon kannalta merkittävä pyöräilyväylä Saariston Rengastie. Tiesuunnitelmassa on esitetty uusi jalankulku- ja pyöräilyväylä Saaristotien länsipuolelle, sillan ja kiertoliittymän väliselle osuudelle. Tämä osuus täydentää Saariston Rengastien jkpp-väylää. Paraisten kaupunki pitää tärkeänä, että Saariston Rengastietä kehitetään aktiivisesti kaikilla niillä osuuksilla, josta jkpp-väylä edelleen puuttuu.

-Kaupungin lausunnon ajankohtana voimassa olevat tai valtuuston hyväksymät oikeusvaikutteiset yleis-, asema- ja ranta-asetukset, sekä ovatko kaavat yhdenmukaisia tiesuunnitelman kanssa. Jos kaavoitustilanteessa on tapahtunut muutoksia nähtäville asetettavassa suunnitelmassa kuvatussa, pyydetään kaupunkia yksilöimään muuttuneet kaavat lausunnossaan.

Pyydetty aineisto on jo aiemmin toimitettu ELY-keskukselle. Alueelle on laadittu Lehtiniemen vaiheasemakaava, jonka kaupunginvaltuusto on hyväksynyt kokouksessaan 25.5.2021 ja kaava on tullut voimaan 27.7.2021.

-Muuttaako kaupunki tarvittavat kaavat tiesuunnitelman mukaiseksi, jos ne eivät ole yhdenmukaisia?

Muutokset on suoritettu.

-Puoltaako kaupunki tiesuunnitelman hyväksymistä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa (Vaiheasemakaava korttelille 1 Lehtiniemen (22) kaupunginosassa)?

Kyllä, kaupunki puoltaa tiesuunnitelman hyväksymistä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa. Kaupunki pyytää merkitsemään tiedoksi, että vaiheasemakaava korttelille 1 Lehtiniemen (22) kaupunginosassa on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 25.5.2021 ja kaava on tullut voimaan 27.7.2021.

-Laatiiko kaupunki tiesuunnitelman ratkaisuihin ja toteuttamiseen liittyvät omat suunnitelmansa sekä vastaako kaupunki suunnitelmien käsittelyprosessista hankkeen toteuttamisen edellyttämässä aikataulussa?

Hanke edellyttää kaupungin toimenpiteitä vesihuollon järjestämisen osalta. Välttämätön toimenpide on rakentaa siltaan vesijohdon ja jäteveden johtovaraukset, jotka huomioidaan suunnitelmissa valtion toimesta. Näistä aiheutuva kustannus kaupungille on 21 000 euroa. Tämän ja olevan vesijohdon välttämättömän siirron sekä siihen liittyvän jäteveden rakentamisen alikulun kohdalla kaupunki toteuttaa tiehankkeen edellyttämässä aikataulussa. Näiden kustannusarvio kaupungille on yhteensä 126 000 euroa. Muilta osin suunnitellut

toimenpiteet suoritetaan vesihuoltolaitoksen budjettiresurssien ja -aikataulun mukaan. Kustannuslaskelmaan kirjattu kaupungin osuus 309 500 euroa sisältää siis sekä välttämättömät että muut suunnitellut vesihuollon toimenpiteet. Valtion osuus kustannusjakoehdotuksen mukaisesti.

Kohteeseen ei sisälly muita kaupungin omia tiesuunnitelmaan liittyviä suunnitelmia.

-Onko kaupungilla huomauttamista tiesuunnitelmaan sisältyviin siltoihin, meluesteisiin, tukimuureihin tai muihin merkittäviin rakenteisiin?

Kaupungilla ei ole huomauttamista rakenteisiin. Parainen on tyytyväinen, että hankkeen aikana on tutkittu melukaideratkaisuja ja päädytty esittämään melukaidetta, jonka arvioidaan säilyttävän nykyisen tason myös liikenteen kasvaessa vuoteen 2050 mennessä. Hankkeen aikana tutkittiin myös ratkaisua, jossa melukaide olisi ollut huomattavasti massiivisempi/korkeampi, mutta sen maisemallinen vaikutus olisi ollut merkittävän kielteinen, sekä sen kustannukset kohtuuttoman suuret. Tästä syystä Parainen on hankkeessa tukenut nyt esitettyä ratkaisua, joka mahdollistaa asuinrakennusten säilymisen Hessundintien varressa. Hessundin olevalle sillalle ominainen kaarimuoto tulee katoamaan ja korvautuu profiililtaan suoralla teräksisellä liittopalkkisillalla. Paraisten kaupunki pitää hyvänä lisääntynyttä alikulkukorkeutta (16 m, aiemmin 15 m) sekä sitä, että aukko sillan kohdalla levenee.

- Salliiiko kaupunki seuraavia tiesuunnitelmassa esitettyjä pysyviä toimenpiteitä tehtävän asemakaava-alueellaan: ylijäämämaiden sijoittaminen, kuivatusjärjestelyt, kuten laskuojat tai -johdot?

Kaupunki sallii hankkeiden kuivatusjärjestelyt, laskuojat ja johdot ym. asemakaava-alueellaan (Lehtiniemi). Kaupungin tiedon mukaan tiesuunnitelmaan ei sisälly ylijäämämaiden sijoittamista asemakaava-alueelle. Molemmista siltahankkeista muodostuu merkittävä määrä ylijäämämaita, joiden läjittämisestä on esitetty viitteelliset suunnitelmat. Maa-ainesten läjityksestä, jälkihoidosta ja siihen liittyvistä korvauksista tulee erikseen sopia kaupungin tai muun maanomistajan kanssa. Tavoitteena tulee pitää massojen jälleenhyödyntämistä mahdollisimman tehokkaalla tavalla.

Alustavissa tiesuunnitelmiin liitetyissä suunnitelmissa ylijäämämassoja on osoitettu sijoitettavaksi Saaristotien länsipuolelle Mossenin ja Kärrängin alueille. Mossenin alueella tulee ottaa huomioon kaupungin arboretum ja riistanhoidollisena toimenpiteenä istutettu erityinen koivikko. Kaupunki katsoo, että ylijäämämaat tulee muotoilla ja hyödyntää melusuojana Saaristotien varressa ja että massat tulee ensisijaisesti pyrkiä sijoittamaan maston pohjoiseen viettävään rinteeseen.

Kaupunki toteaa kyseessä olevien alueiden maanomistajana, että mahdollisen läjityksen toteutuessa toimenpiteestä on saatava korvaus (ennenaikainen hakkuu, istutus, menetetty odotusarvo sekä maan varaamisesta aiheutuva haitta). Valtion tulee myös vastata osana hanketta mahdollisten luontoinventointien tekemisestä ja tarvittavien läjityslupien hakemisesta sekä myöhemmin alueiden maisemoinnista ja istuttamisesta. Mahdolliset parannettavat tai rakennettavat tiet tulee luovuttaa kaupungille korvauksetta.

- Salliiko kaupunki seuraavia tiesuunnitelmassa esitettyjä työnaikaisia toimenpiteitä tehtävän asemakaava-alueellaan: kiertotien tai liikennejärjestelyjen sijoittaminen, tiettyjen katuyhteyksien käyttö toteutuksen aikana (jne)?

Kyllä, kaupunki sallii nämä asemakaava-alueellaan, mutta toteaa myös, että työnaikaisista toimenpiteistä on erityisen tärkeää sopia Hessundinsalmen sillan vieressä toimivan Paramet Konepaja Oy:n kanssa.

-Osallistuuko kaupunki maantien tekemisestä aiheutuviin rakentamis- ja kunnossapitokustannuksiin tiesuunnitelman kustannusarviossa ja kustannusjakoehdotuksessa (1.5T-2) esitetyllä tavalla? Hankkeen kokonaiskustannukset on arvioitu 25 954 000 euroksi (MAKU-ind. 101.8 / 2015=100 = 100, alv 0 %), josta Paraisten kaupungin osuudeksi esitetään 203 750 euroa.

Paraisten kaupunki osallistuu neuvottelujen tuloksena Hessundin osalta kustannuksiin 203 750 € osuudella. Lisäksi kaupunkia rasittavat yllä mainitut vesihuollon kustannusosuudet.

- Onko kaupungilla huomauttamista tiesuunnitelmaan sisältyviin asemakaava-alueen ulkopuolisiin maantien rakentamisen ajaksi varattaviin tienpitoaineen ottoapaikkoihin, sijoitusalueisiin ja niiden tieyhteyksiin, kiertoteihin, varastoalueisiin tai varattavien yksityisten teiden tekemiseen ja/tai käyttöön?

Paraisten kaupungin tiedon mukaan tienpidon ottoapaikkoja ja sijoitusalueita ei ole osoitettu suunnitelmissa. Suunnitelmissa esitettyihin rakentamisen aikaisiin toimenpiteisiin ja aluevarauksiin ei ole huomauttamista. Mikäli toimenpiteet ja/tai aluevaraukset kohdistuvat tiealueen ulkopuolelle on asiasta sovittava maanomistajan kanssa erikseen.

-Onko kaupungilla huomauttamista suunnitelmassa esitettyihin maanteiden hallinnollisen luokan muutoksiin tai lakkaamisiin?

Kaupungilla ei ole huomauttamista. Valtion ja kaupungin välillä käytyjen neuvotteluiden mukaisesti kevyenliikenteenväylä J9 siirtyy kaupungin ylläpito- ja huoltovastuulle.

-Onko kaupunki valmis luovuttamaan maantien tekemiseen tarvittavan omistamansa maa-alueen korvauksetta tietarkoituksiin?

Kaupunki ei luovuta maa-aluetta korvauksetta vaan vaatii käyvän korvauksen niistä. Kaupunki on valmis harkitsemaan maanvaihtoa maantietoimituksen yhteydessä. Mahdolliset korvaukset vahvistetaan maantietoimituksessa.

-Hankkiiko ja luovuttaako kaupunki maa-alueen maantien rakentamisesta aiheutuvien asemakaavan mukaisten katujen tekemistä varten?

Valonimentien alue ei ole asemakaava-alueella, muita katuja ei kaupungin tiedon mukaan olla rakentamassa.

-Sitoutuuko kaupunki siihen, että Väylävirasto toimii hankkeen urakkasopimuksen mukaisena rakennuttajana myös tiehankkeen aiheuttamien välttämättömien katujärjestelyiden osalta?

Kyllä sitoutuu.

- Suostuuko kaupunki vastaamaan Kalakouluntien ja Valoniementien yksityistien tienpidosta?

Kaupunki ei vastaa yksityisteistä eikä niiden tienpidosta.

- Suostuuko kaupunki vastaamaan valtion toimesta asemakaava-alueelle rakennettavan tievalaistuksen käyttö- ja kunnossapitokustannuksista moottoriväyliä sekä valta- ja kantateitä lukuun ottamatta?

Hessundinsalmen sillan osalta neuvotteluissa olemme keskustelleet alikulun ja Kalkkitien kiertoliittymän välisen mt 180 itäpuolisen kevyenliikenteenväylän (J9) omistuksen ja ylläpidon siirtämisestä kaupungin vastuulle sekä Parametin kohdalla alikulun pumppaamon käyttö- ja kunnossapitokustannuksista (kaupungille). Valaistus ei ole sisällynyt neuvotteluihin, mutta tarvittava valaistus, joka tulisi kaupungin käyttö- ja kunnossapitobudjettivastuulle on varsin rajoitettu ja koskee vain alikulun valaistusta sekä noin 50 metrin matkaa (2-3 valaisinta), joten tämä on hyväksyttävissä.

-Suostuuko kaupunki vastaamaan valaistuksen, melusteiden tai niiden osien, maantien takaluiskan, istutusten, keskimääräistä korkeatasoisemman ympäristörakentamisen, maantien alittavan alikulkusillan alapuolisten rakenteiden, maantien alittavan yhteyden kuivatusjärjestelyihin kiinteästi liittyvän pumppaamon ja sen rakenteiden kunnossapidosta/käyttökustannuksista sen jälkeen, kun maantie 180 on rakentamis- tai parantamistyön valmistuttua luovutettu yleiseen liikenteeseen?

Suunnitelmissa ei ole esitetty normaalia korkeatasoisempaa ympäristörakentamista. Meluseinät toteutetaan tavanomaista korkealuokkaisempina (osittain lasia) ja ne jäävät valtion kunnossapidettaviksi. Maantien alikulun pumppaamon ja sen rakenteiden kunnossapito- ja käyttökustannukset sekä aiemmin mainittu valaistus ovat kaupungin vastuulla sen jälkeen kun mt 180 on luovutettu yleiseen liikenteeseen.

ELY-keskus on täydentänyt lausuntopyyntöään 16.8.2021.

-ELY-keskus pyytää kaupunkia toteamaan saatujen muistutusten määrän ja antamaan lausunnossaan perustellun vastineen saatuihin muistutuksiin.

Kaupunki toteaa seuraavaa: Muistutuksia saapui 4 kpl. Kaupunki toteaa, että useimmissa muistutuksissa mainitut haitat ovat lähinnä työnaikaisia. Kaupunki pyytää, että työnaikaisia haittoja ja häiriöitä pyritään ehkäisemään ja rajoittamaan siten, että kohtuutonta haittaa ei kiinteistönomistajille aiheudu. Niiltä osin kuin yksi muistutuksista koski varsinaista liittymäjärjestelyä, kaupunki toteaa, että sen näkemyksen mukaan tiesuunnitelmassa on noudatettu voimassa olevia Väyläviraston suunnitteluohjeita ja määräyksiä. Esimerkiksi pituuskaltevuudet, näkemät, tien ja ramppien geometria ym. asettavat rajoituksensa suunnittelulle. Kaupunki esittää, että valtio maksaa kiinteistönomistajille aiheutuvasta haitasta korvauksen.

Muistutukset eivät kaupungin näkemyksen mukaan estä tiesuunnitelman hyväksymistä.

Lopuksi

Mt 180 on ainoa kiinteä tieyhteys Paraisten ja mantereen välillä. Kirjalansalmen silta ja Hessundinsalmen silta ovat siten yhteiskunnallisesti merkittäviä ja mahdollisilla katkoilla niiden käytettävyydessä olisi merkittäviä kielteisiä vaikutuksia, paikallisesti, seudullisesti ja valtakunnallisesti. Siksi on erityisen tärkeää varautua tilanteeseen, jossa sillat tai toinen niistä olisi pois käytöstä. Paraisten kaupunki on tyytyväinen, että ELY-keskus ylläpitää ja päivittää varautumissuunnitelmia. Saaristotie on myös puolustusvoimien toimintaedellytysten kannalta keskeinen kulkuyhteys saaristoon, eikä yhteyden käytettävyys saa vaarantua.

Oheismateriaali

Lausuntopyyntö tiesuunnitelmaa koskien

[Tiesuunnitelman aineisto](#)

Lausuntopyyntö muistutuksia koskien

Saapuneet muistutukset, 4 kpl

Ehdotus

Kaupunginhallitus antaa yllä olevan lausuntonaan tiesuunnitelmasta: Mt 180 Hessundinsalmen uuden sillan tiesuunnitelma, Parainen, sekä vastauksenaan lausuntopyynnön täydennykseen koskien muistutuksia.

Kaupunki puoltaa tiesuunnitelman hyväksymistä.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Tiedoksianto

ELY-keskus, Matti Kiljunen, kaavoituspäällikkö H.S.-L., tekninen päällikkö J.N., elinkeinopäällikkö T.E., yhdyskuntainsinööri M.J.
